

ninger, som maa siges at være forbundne med Optrækningen, og eventuelt at der specielt for saadanne Tiender, der ere bortforpagtede i mange Aar, kunde være Tale om ved Afløsningen at tage den Sum, de vare bortforpagtede for, med i Beregningen. Jeg anser imidlertid dette for Smaating i Sammenligning med det hele store Spørgsmaal om at faa de tre store Tiendeydelse, som vi bedst kende og ere mest trykkede af, Kirketiende, Kongetiende og Præstetiende, ud af Verden. Hvis det maa indrømmes, at vi her maa holde os til det 25-dobbelte, vil det, hvis ikke anden Udvej kan findes, være nødvendigt, at vi ogsaa ved Smaatienderne blive staaende ved den samme Beregning, saa der ikke kommer alt for mange Vanskeligheder og Bryderier.

Der er et Spørgsmaal, som jeg har gemt til sidst, men som jeg ingenlunde anser for det mindste, nemlig det Spørgsmaal, hvorledes man skal forholde sig over for de Tiendeydere, der have købt deres Tiende eller, maaske rettere udtrykt, den Tiende, der hvilede paa deres Ejendomme. Derom bestemmes det i Lovforslagets § 1, at saadanne Tiender ikke skulle afløses, de skulle simpelthen bortfalde uden nogen Erstatning eller Betaling, medmindre der paa saadanne Tiender hviler en Forpligtelse, en Realbyrde, det være sig enten en Forpligtelse til Kirkers Vedligeholdelse, en Pantehæftelse, eller hvad det nu kan være. Denne Reservation, som man har været nødt til at tage over for de af Ejerne af tiendepligtige Ejendomme indkøbte Tiender, gør, at Bestemmelsen vil virke overordentlig uheldig og vil af den Del, der have købt deres Tiender — for at bruge dette populære Udtryk, som jeg nu haaber ingen vil misforstaa, efter at jeg har forklaret det — blive følt som en stor Uretfærdighed.

For at belyse dette, vil jeg nævne, hvorledes Forholdet er paa det Sted, hvor jeg er bedst kendt, hvor jeg for Resten bor endnu. Der ere Tienderne købt allerede i 1875, og det er altsaa sket, før der kunde være Tale om, at jeg har haft nogen som helst Del deri. Det interesserer mindre, at vi den Gang gav for meget for Tienden, efter hvad Kapitelstaksterne senere viste, de vare værd, det faa vi jo selv at bære Skaden for. Jeg forlanger ikke, at der i saa Henseende skulde ydes os større Begunstigelse, end der ydes andre, som skulle afløse nu. Men det, jeg synes, der kunde være nogen Ret til at forlange, er, at de Folk, som have købt

deres Tiender, behandles ens, enten de have betalt deres Tiender eller ikke. Men efter Lovforslaget vil man netop ikke behandle dem ens, naar de have købt deres Tiender og betalt dem, og naar de have købt dem, men skyld fremdeles. Jeg har haft Lejlighed til at faa oplyst, at af de Beboere i mit Fødesogn, som i sin Tid havde købt Tienderne, eller i alt Fald af Ejerne af de paagældende Ejendomme, er der endnu op ved en Snes, som ikke have indfriet de Obligationer, der bleve udstedte den Gang, Tienden blev købt, og det Beløb, som disse ca. 20 Beboere paa den Maade fremdeles skyldte, og hvorpaa der altsaa er givet Pant ikke i selve Ejendommene, men i Tienderne, er omkring 7,000 Kr. Nu er altsaa Forholdet, at denne Snes Beboere af disse 7,000 Kr. ville faa de $\frac{7}{25}$ af Statskassen, altsaa regnet efter den Kapitelstakst, der skal benyttes ved Afløsningen, medens de andre Sognebeboere ikke kunne faa det allermindste, fordi deres Gæld, om jeg saa maa sige, er konverteret fra en Obligation, der gav Pant i Tienderne, til en Kreditforeningsobligation. Det er jo ikke saaledes, at de skyldte mindre end de andre paa deres Ejendom, men det er blot saaledes, at medens der tidligere eksisterede baade f. Eks. en Obligation til den, som man havde købt Tienden af, og en Obligation til en Sparekasse eller Privatmand, man havde laant Pengene af, har man faaet det hele samlet i een Obligation, enten hos en Privatmand eller en Sparekasse eller, hvad der er det almindelige, en Kreditforeningsobligation, og saa har man betalt sin Tiendeobligation ud og faaet de andre Obligationer udslettet. Nu er for disse Folk Takken den, at de ingen Ting faa, medens de, der endnu skyldte Beløbet bort og have en Tiendeobligation, som giver Pant i selve Tienden, men ikke i Ejendommen, skulle have de $\frac{7}{25}$.

Jeg har villet understrege dette Forhold for saa klart som muligt at vise, hvad det er, der gøres, naar man siger, at de, der have købt Tienden af den Ejendom, de besidde, ikke skulle have noget, medmindre der er saadanne Pantehæftelser ved Tienden. Jeg tror, at man altid klarer forstaa, hvad det drejer sig om, naar man kan nævne saadanne bestemte Eksempler, og jeg har altsaa nævnt et Eksempel, men der er ingen Tvivl om, at der vil findes om ikke maaske Masser, saa dog en Del Tilfælde, hvor Stillingen er som hos os, at en Del af det samme Sogns Be-